

BARTÓK BÉLA

ANDANTE

HEGEDŰRE ÉS ZONGORÁRA
FÜR VIOLINE UND KLAVIER
FOR VIOLIN AND PIANO

DILLE — Nr. 70

Közreadja — Herausgegeben von — Edited by
SOMFAI László



EDITIO MUSICA BUDAPEST

H-1370 Budapest, P.O.B. 322 • Tel.: (361) 318-4228 • Telefax: (361) 338-2732
E-mail: musicpubl@emb.hu • Internet: <http://www.emb.hu>

Albumblatt címet javasol a fiatalkori Bartók-művek jeles kutatója, Denijs Dille annak a levél formában elküldött kis hegedű-zongora Andanténak (Dille jegyzékszám: 70), amely most jelenik meg először. Valóban nem nyilvánosság elé szánt igazi kompozíció, hanem — mint a cím-féle utalás is jelzi, (1902. nov. 23. emlékére) — egy felhőtlen vasárnap délutánért kottában mondott köszönet. Az elküldött kottakézirat valódi levelezőlapra ragasztott néhány kottaoldal, Ngys. / H. Arányi Adila Urnőnek / Budapest / Szövetség u. 43. II. 13.*

A nagy hegedűművész Joachim unokahúgai, a három Arányi lány (Adrienne, Hortense, Jelly) mindegyike muzsikusként készült; idősebb zeneakadémista kollégájuk, Bartók magánórát adott a családban. 1902 novemberében, gátlásait leküzdve, meghívást fogadott el az egyik vasárnap délutáni házi mulatságra. A rokonszenves Arányi-család és a fiatal muzsikuskok társaságában, saját maga legnagyobb meglepetésére, felszabadultan boldog volt. Hálából kis emlékdarabot komponált a legnagyobb, akkor 15 esztendősnő lánynak, Adilának (1888—1962, Adila Fachiri néven húgával, Arányi Jellyvel együtt később a londoni zeneélet híressége lett, az 1920-as években Bartók mindkettejükkel koncertezett). A kézirat datálása: (Budapest, 1902. nov. 29.).

A Bartók hagyatékában maradt datálatlan tintás fogalmazványt töredéknek hittük, mígnem kiderült, hogy Adila Fachirinál van az autográf tisztázott (külön hegedűszólammal). Ő 1955. júl. 5-i londoni (Wigmore Hall) hangversenyén eljátszotta; hagyatékából a kéziratot a Sotheby & Co. 1967-es árverésén a Budapesti Bartók Archivum vásárolta meg. Közreadásunk lényegében urtext hűséggel követi az autográf tisztázatot; vitás esetekben konzultáltunk a külön hegedűszólammal, ill. a fogalmazvánnyal. A hegedűs (Adila?) ceruzás ujjrendjeit azonban elhagytuk, és a magyarul írt előadási utasításokat (*kissé visszatartva; f szzenvedélyesen; hirtelen p*) olasz megfelelőjükkel helyettesítettük.

Somfai László

* V. ö.: Bartók Béla, Andante. Az eredeti kézirat hasonmása. Editio Musica Budapest, 1980.

Der bekannte Forscher der Jugendwerke Bartóks, Denijs Dille hat dem kleinen Andante für Violine und Klavier (Dille-Verzeichnis: 70), das in Form eines Briefes verschickt wurde und hier das erste Mal im Druck erscheint den Titel *Albumblatt* vorgeschlagen. Es ist tatsächlich keine der Öffentlichkeit zugedachte Komposition, sondern eine in Noten ausgedrückte Danksagung für einen unbetrübten Sonntagsnachmittag, wie dies auch die titelartige Inschrift (1902. nov. 23. emlékére — Zum Gedenken an den 23. November 1902) bezeugt. Das verschickte Manuskript besteht aus einigen, auf eine Postkarte geklebten Notenseiten, Ngys. / H. Arányi Adila Urnőnek / Budapest / Szövetség u. 43. II. 13. (An das gnädige Fräulein H. Adila Arányi, Szövetség Straße 43. II. 13, Budapest.).*

Die drei Arányi-Töchter (Adrienne, Hortense, Jelly), Nichten des großen Violinkünstlers Joachim bereiteten sich alle auf eine Musikerlaufbahn vor; ihr etwas älterer Kollege auf der Musikakademie, Bartók gab Privatstunden in der Familie. Seine Hemmungen überwunden nahm Bartók im November 1902 die Einladung zu einer der Unterhaltungen am Sonntag nachmittag an. In der Gesellschaft der liebenswürdigen Familie Arányi sowie der jungen Musiker gelang es ihm, zu seiner größten Überraschung, unbetrübt glücklich zu sein. Zum Dank komponierte er der ältesten, damals 15jährigen Tochter des Hauses, Adila (1888—1962) ein kleines Stück zum Andenken. (Adila ist später unter dem Namen Fachiri zusammen mit ihrer Schwester Jelly d'Arányi zu einer Berühmtheit des Londoner Musiklebens geworden. In den zwanzigen Jahren gab Bartók mit beiden von ihnen Konzerte.) Das Manuskript im Briefformat trägt das Datum: (Budapest, 1902. nov. 29. — Budapest, den 29. November 1902).

Der undatierte Tintenentwurf in Bartóks Nachlaß galt als Fragment, bis es sich herausstellte, daß die autographe Reinschrift sich (mit einer separaten Violinstimme) im Besitz von Adila Fachiri befindet. Sie hat das Stück an ihrem Konzert vom 5. Juli 1955 in London (Wigmore Hall) vorgetragen. Aus ihrem Nachlaß erstand das Bartók-Archiv, Budapest das Autograph in der Auktion von Sotheby & Co. im Jahre 1967. Die vorliegende Ausgabe folgt dem Urtext der autographen Reinschrift; in bestreitbaren Fällen wurden die separate Violinstimme bzw. der Entwurf herangezogen. Der mit Bleistift eingefügte Fingersatz des Violinisten (Adila?) wurde hingegen weggelassen und die ungarischen Vortragsanweisungen (*kissé visszatartva; f szzenvedélyesen; hirtelen p*) sind durch die entsprechenden italienischen Bezeichnungen ersetzt worden.

László Somfai

* Vgl. Bartók, Béla: Andante. Faksimile-Wiedergabe der Originalhandschrift. Editio Musica Budapest, 1980.

Denijs Dille, the outstanding scholar of the young Bartók's works suggested the title *Albumblatt* for the small Andante for violin and piano (Dille catalogue No. 70) which was mailed as a postcard and appears here for the first time in print. It is actually not a composition meant for public performance but rather a musical acknowledgement for a cloudless Sunday afternoon which is suggested by the title-like reference (1902. nov. 23. *emlékére* — In memory of the 23rd November 1902). The manuscript consists of a few pages stuck on the back of a postcard and was sent to the home address of Miss Adila H. Arányi (*Ngys. / H. Arányi Adila Urnőnek / Budapest / Szövetség u. 43. II. 13.*)*

All three daughters of the Arányi family (Adrienne, Hortense, Jelly), nieces of the great violinist Joachim, were preparing to be musicians; their somewhat older colleague at the Music Academy, Bartók, gave private lessons to the family. In November 1902, overcoming his inhibitions, he accepted an invitation to one of their Sunday afternoon parties. To his utter astonishment Bartók felt relaxed and happy in the company of the engaging Arányis and the young musicians. As a token of his gratitude he composed a small piece for the eldest of the Arányi daughters, Adila (1888—1962), then 15. (With the name of Fachiri, Adila later became, together with her sister Jelly d'Arányi a notability of London musical life. In the 1920s Bartók gave concerts with both of them.) The date on the manuscript in form of a letter reads: (*Budapest, 1902. nov. 29. — Budapest, the 29th Nov. 1902.*).

The draft in ink of the same piece in Bartók's estate bearing no date had been thought to be a fragment until it turned out that Adila Fachiri had an autograph fair copy of the manuscript (with a separate violin part). She played the piece at a concert given in Wigmore Hall, London on July 5, 1955. The Bartók Archives, Budapest bought the manuscript from her estate at an auction by Sotheby & Co. in 1967. This present edition follows essentially the autograph fair copy with the authenticity of an Urtext-edition. In questionable cases the separate violin part and the draft have also been taken into consideration. The fingering in pencil by the violinist (Adila?) has been omitted and the Hungarian performing instructions (*kissé visszatartva; szenvedélyesen; hirtelen p*) have been replaced by their Italian equivalent.

László Somfai

*1 Cf. Bartók, Béla: Andante. Reprint of the Original Manuscript. Editio Musica Budapest. 1980.

ANDANTE

(1902)

BARTÓK Béla

(1881—1945)

Hrsg. von László Somfai

Andante

Violino

p, espressivo

Pianoforte

p, espressivo

espr.

5

espr.

9

pp

p, espr.

8

13

pp

8

17

p, dolce

20

f

23

poco rall. *a tempo*

p

26

29

f, appassionato *crescendo* *molto cresc.*

33

ff

35

37

subito p

39 *dim.* *pp calando* *con sordino* *p* *pp* *calando* *pp*

42 *pp* *espr.* *pp*

46 *tr* *ppp* *senza sordino* *f* *molto dim.* *sf* *molto dim.*

50 *pp* *smorzando* *pp* *smorzando* *3*

(Budapest, 1902 nov. 29.)

ANDANTE

(1902)

BARTÓK Béla

(1881—1945)

Hrsg. von László Somfai

Andante

p, espressivo

6 *pp*

13 *pp* *p, dolce*

18 *f*

22 *poco rall.* *a tempo* *p*

26 *f, appassionato*

30 *crescendo 3* *molto cresc.* *ff*

34 *subito p*

39 *con sord.* *dim. . . . pp calando* *p*

44 *tr* *pp* *tr* *ppp* *senza sord.* *f*

49 *molto dim. . . . pp* *smorzando*

ANDANTE

(1902)

BARTÓK Béla

(1881—1945)

Hrsg. von László Somfai

Andante

p, espressivo

pp

p, dolce

f

ppoco rall. *a tempo*

f, appassionato

crescendo *molto cresc.* *ff*

subito p

con sord. *dim. pp calando* *p*

senza sord. *pp* *ppp*

molto dim. pp *smorzando*